

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ ПАВЛА ЧУБИНСЬКОГО»
КАФЕДРА «МИСТЕЦТВО СПІВУ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

Сергеєнко О.М. Сергеєнко О.М.

1 вересня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«ГАРМОНІЯ»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»
Спеціальність	В 5 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма	«СПІВ»
Статус дисципліни	Обов'язкова

Робоча програма освітнього компоненту «Гармонія» для здобувачів вищої освіти галузі знань **В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»**, спеціальність **В 5 «Музичне мистецтво»**, освітньо-професійної програми «Спів».

Розробник: Супрун Олена Володимирівна, доктор філософії, доцент

Робочу програму розглянуто та перезатверджено на засіданні кафедри «Мистецтво співу»

протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри Кочерга А. І.

1.

Опис освітнього компоненту для ступеня освіти «Бакалавр»

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4 Загальна кількість годин – 120	Рік підготовки: II-й	
Кількість модулів – 2 Змістовні модулі - 4	Семестри:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 2 години на тиждень. Для заочної форми навчання: 3-й семестр- 10 годин; 4-й семестр – 8 годмн. Самостійна робота – 102 години.	III, IV	III, IV
	Лекційні:	
	32	10
	Практичні	
	32	8
Форма підсумкового контролю: Диференційований залік – 3 семестр. Іспит – 4 семестр.	Самостійна робота:	
	Денне – 56	Заочне – 102

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Гармонія» є надання здобувачам вищої освіти відомостей з історії та теорії гармонії, навчити аналізувати твори з використанням різних гармонічних засобів та форм, навчити використовувати гармонічні прийоми в практичній діяльності (в процесі написання власних композицій, аранжування чи музикування), сприяти культурному і професійному розвитку студентів.

Завдання освітнього компоненту навчити здобувачів вищої освіти:

- розвинути естетичне відчуття музичної гармонії;
- опанувати правила будови акордів у чотириголосі, їх поєднання з дотриманням плавного голосоведення;
- сформувати навички логічної гармонізації мелодій та художньо виразної гармонізації баса;
- сприяти розвитку гармонічного слуху;
- розширити музичний світогляд студентів, підвищити їх загальний рівень музичної культури.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Передумовами вивчення освітнього компоненту «Гармонія» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 10. Сольфеджіо.

ОК 13. Теорія музики.

4.ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Спів», вивчення освітнього компоненту «Гармонія» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом	ПНР 12
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва	ПНР 15

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування освітнього компоненту «Гармонія»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом	ПНР 12
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва	ПНР 15

ЗАГАЛЬНІ ТА СПЕЦІАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ФОРМУЮТЬСЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Відповідно до освітньої програми, вивчення освітнього компонента «Гармонія» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти програмних результатів навчання через такі компетентності: (ЗК – загальні СК- спеціальні)

Відповідність визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Шифр	Назва компетентності	дескриптори НРК				Результати навчання
		Знання Зн1 Концептуальні знання набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень Зн2 Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	Уміння Ум1 Розв'язання складних непередбачуваних завдань проблеми спеціалізованих сферах професійної діяльності та / або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів	Комунікація К1 Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності К2 Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію	Відповідальність і автономія АВ1 Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах АВ2 Відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб АВ3 Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності	
	Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, звукорежисури, музичного оформлення та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.				ПРН 12, ПРН 15
загальні компетентності (ЗК)						
ЗК 2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 12, ПРН 15
ЗК 3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 12, ПРН 15

ЗК 7	Здатність бути критичним і самокритичним.	Зн1,Зн2		К1, К2	АВ1,АВ2,АВ3	ПРН 12, ПРН 15
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Зн1,Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1,АВ2,АВ3	ПРН 12, ПРН 15
ЗК 11	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.					ПРН 12
ЗК 12	Здатність працювати автономно.	Зн1,Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1,АВ2,АВ3	ПРН 12
Спеціальні компетентності (СК)						
СК 4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.	Зн1,Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1,АВ2,АВ3	ПРН 12, ПРН 15
СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності	Зн1,Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1,АВ2,АВ3	ПРН 12, ПРН 15
СК 10	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.	Зн1,Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1,АВ2,АВ3	ПРН 15
СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією.	Зн1,Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1,АВ2,АВ3	ПРН 12, ПРН 15
СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.	Зн1,Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1,АВ2,АВ3	ПРН 12, ПРН 15

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з освітнього компоненту «Гармонія» є:

- індивідуальне або групове опитування;
- тестові завдання;
- гармонічний та поліфонічний аналіз з використанням нот або аудіозапису;
- письмова робота: гармонізація заданої мелодії або басу, написання гармонічної послідовності, поліфонічних фрагментів за заданим параметром;
- гра на фортепіано акордових послідовностей, секвенцій.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з освітнього компоненту є:

Поточний контроль - це оцінювання засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу під час проведення аудиторних занять.

Підсумковий (семестровий) контроль – це період підведення підсумків навчальної роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Здобувач вищої освіти повинен позитивно скласти модульний контроль.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів вищої освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами, управління навчальною мотивацією здобувачів вищої освіти. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення освітнього компоненту з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем вищої освіти засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується викладачем – для коригування методів і засобів навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується здобувачем вищої освіти – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться з метою діагностики рівня засвоєння матеріалу під час аудиторних занять.

Модульний контроль. Проведення модульного контролю знань є обов'язковим контролем якості засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного матеріалу

модуля – проводиться з метою систематизації знань. Модульний контроль має на меті оцінити рівень цілісного бачення здобувача вищої освіти проблематики завершеної частини навчальної освітнього компоненту, сконцентрованої в навчальному модулі та вміння орієнтуватися в теоретичних і практичних питаннях, які визначають зміст даної частини курсу.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення аудиторних занять і оцінюється сумою набраних балів. При виставленні балів за поточний контроль оцінці підлягають:

- рівень теоретичних знань;
- опрацювання навчального матеріалу з освітнього компоненту, передбачений для самостійного засвоєння;
- індивідуальні завдання.

Оцінювання поточної діяльності проводиться на кожному занятті при засвоєнні кожної теми змістовного модуля. За поточну навчальну діяльність здобувачам вищої освіти виставляються бали за всі види діяльності, які в кінці вивчення змістового модуля підсумовуються. Оцінювання поточної діяльності також відбувається шляхом індивідуального або групового опитування, та набутих практичних навичок під час виконання завдань з гармонізації мелодії чи басу, гри на фортепіано акордових послідовностей, гармонічного аналізу.

Контроль засвоєння змістового модуля проводиться на останніх практичних заняттях вивчення тем. До контролю змістового модуля допускаються лише ті здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт, передбачених навчальною програмою (відпрацьовані пропущені заняття тощо).

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль 1

Змістови й модуль 1		Змістовий модуль 2		МК ДИФ.ЗАЛ.	Разом
T1, T2, T3, T4, T5	CP	T6, T7, T8, T9	CP		
30	20	30	20	20	100
Поточний контроль проводиться кожні 3,4 уроки й оцінюється від 1 до 5 балів. Максимальний бал поточного контролю 80 балів				Підсумковий контроль проводиться наприкінці семестру й оцінюється від 1 до 20 балів.	

Модуль 2

Змістови й модуль 3		Змістовий модуль 3		МК ІСПИТ	Разом
T10, T11, T12, T13	CP	T14, T15, T16, T17, T18	CP		
30	20	20	20	30	100
Поточний контроль проводиться кожні 3,4 уроки й оцінюється від 1 до 5 балів. Максимальний бал поточного контролю 80 балів				Модульний контроль проводиться наприкінці Семестру й оцінюється від 1 до 30 балів.	

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з освітнього компоненту «Гармонія»

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Робота на аудиторних заняттях	4	20	3	15
Індивідуальне або групове опитування	2	10	2	10
Гармонічний та поліфонічний аналіз з використанням нот або аудіозапису	4	20	3	15
Письмова робота	2	10	2	10
Гра на фортепіано акордових послідовностей, секвенцій	4	20	4	20
Диференційований залік	1	20		
Екзамен			1	30
Разом		100		100

Індивідуальне або групове опитування, виконання практичних завдань	Критерії оцінювання для поточного контролю за п'ятибальною системою
«5»	Здобувач вищої освіти вільно володіє термінологією та може дати точні або майже точні відповіді на теоретичні питання. Повно та послідовно викладає теоретичний матеріал. Вільно орієнтується в стилістичних особливостях музичних прикладів різних епох, дає різноманітний аналіз музичних творів та їх фрагментів. Пише відповідні технічним вимогам та художньо цінні письмові роботи. Систематично готується до занять. Здатен проаналізувати свою роботу, та виправити помилки. Значну увагу приділяє самостійній роботі, проявляє творчу ініціативу при виконанні завдань з дисципліни.
«4»	Здобувач вищої освіти демонструє добрий рівень знань теоретичного матеріалу та не припускається грубих помилок у викладенні теоретичних положень. Повно розкриває зміст матеріалу відповідно до поставленого завдання, загалом правильно виконує завдання, але допускає дві-три неточності. Систематично готується до занять. Здатен самостійно працювати та аналізувати свою роботу.
«3»	Здобувач вищої освіти демонструє задовільний рівень знань, не завжди точно розкриває зміст матеріалу, не завжди повно і правильно відповідає на питання. Допускає суттєві помилки у вирішенні завдань або ж вирішує завдання фрагментарно. Під час аналізу спостерігаються окремі помилки в розумінні стилю та гармонічної логіки музичних творів. Виклад матеріалу не відповідає вимогам повноти, системності, логічності.

«2»	Здобувач вищої освіти слабо орієнтується в музично-теоретичних визначеннях, виявляє знання музичного матеріалу обсягом до 50%. Неповно розкриває зміст матеріалу, допускає грубі помилки у його тлумаченні, не володіє спеціальною термінологією, не може впоратися з практичним завданням, демонструє незадовільний рівень знань. Не систематично готується до занять. Відсутність системності, старанності в оволодінні фаховими знаннями, уміннями, навичками.
«1»	Здобувач вищої освіти слабо орієнтується в музично-теоретичних визначеннях, виявляє знання музичного матеріалу обсягом менше 50%. Не точно розкриває зміст матеріалу, не володіє спеціальною термінологією, не може впоратися з практичним завданням, допускає грубі помилки, демонструє незадовільний рівень знань. Не систематично готується до занять. Відсутність системності, старанності в оволодінні фаховими знаннями, уміннями, навичками.

Нарахування заохочувальних балів (+)

1. Стовідсоткове відвідування занять протягом семестру. + 5 балів
2. Творча активність, направлена на пошук та опрацювання додаткової літератури, різних медійних матеріалів для більш поглибленого опрацювання теми, що вивчається у певному модулі. Участь в спеціалізованій олімпіаді й отримання призових місць. + 5 балів

Штрафні бали (-)

1. Відсутність на заняттях без поважних причин. -5 балів
2. Здача модульних та самостійних робіт пізніше призначеного терміну. -5 балів
3. Не виконання студентом завдань по самопідготовці -5 балів

Модульний (семестровий) контроль знань здобувачів вищої освіти

Модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період навчання. Модульний (семестровий) контроль знань здійснюється через тестування, гру на фортепіано секвенцій, акордових послідовностей та гармонічний аналіз.

Підсумкова семестрова оцінка виставляється за умови виконання здобувачем вищої освіти усіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни та визначається як сума балів, отриманих при здійсненні всіх видів робіт поточного і модульного контролю.

Здобувач вищої освіти, який набрав кількість балів, що прирівнюється до оцінки «високий рівень» (відмінно) та стабільно виконував всі види навчальної роботи, шукав та опрацьовував додаткові теоретичні та практичні матеріали протягом семестру, може бути звільнений від складання диференційованого заліку.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю Диференційований залік. Іспит.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- усне та письмове опитування;
- вирішення задач;
- побудова гармонічних послідовностей;
- тестування.

Оцінювання диференційованого заліку відбувається **за 20-бальною шкалою**.

За результатами семестру здобувач освіти отримує підсумкову оцінку **за 100-бальною** шкалою, яка розраховується як сума оцінок за поточну роботу, самостійну роботу та диференційований залік.

Оцінювання іспиту відбувається **за 30-бальною шкалою**.

За результатами семестру здобувач освіти отримує підсумкову оцінку **за 100-бальною** шкалою, яка розраховується як середньозважене оцінок: за поточну, самостійну роботу та іспит.

Критерії оцінювання	Залік	Іспит
Виставляється здобувачу вищої освіти у випадку, коли він дає точні або майже точні відповіді на теоретичні питання; продукує оригінальні висновки; послідовно, повно і логічно викладає теоретичний матеріал; дає різнорівневий аналіз музичних творів та їх фрагментів; пише відповідним теоретичним вимогам роботи.Здобувач освіти вирішив 95-100 % із запропонованого набору тестових завдань.	15 – 20	26-30
Здобувач освіти повністю опрацював програму за семестр та деяку кількість літератури, засвоїв навчальний матеріал, досить повно викладає теоретичний матеріал, але, йому бракує власних узагальнень, асоціацій, висновків здобувач освіти вирішив 80-94 % із запропонованого набору тестових завдань.	12 – 14	21 - 25
Виставляється здобувачу вищої освіти у випадку, коли він демонструє достатній рівень знань теоретичного матеріалу; досить повно розкриває зміст матеріалу відповідно до поставленого завдання; загалом правильно виконує завдання, але допускає дві-три неточності; допускає дві-три неточності у визначенні музикознавчих понять, обґрунтуванні висновків, узагальнень; не припускається грубих помилок у викладенні теоретичних положень. здобувач освіти вирішив 80-94 % із запропонованого набору тестових завдань	8 – 11	17 – 20
Виставляється здобувачу вищої освіти у випадку, коли він демонструє задовільний рівень знань; не завжди точно розкриває зміст матеріалу; не завжди повно і правильно відповідає на питання; вирішує завдання фрагментарно; допускає суттєві помилки у вирішенні завдань; виклад матеріалу не відповідає вимогам повноти, системності, логічності. Здобувач освіти вирішив 60-79 % із запропонованого набору тестових завдань;	5 – 7	12 – 16
Виставляється здобувачу вищої освіти у випадку, коли він демонструє задовільний рівень знань; неточно розкриває зміст матеріалу; не завжди повно і правильно відповідає на питання; вирішує завдання неповно; допускає суттєві помилки у вирішенні завдань; виклад матеріалу не відповідає вимогам	2 – 4	7 - 11

повноти, системності, логічності.		
Виставляється здобувачу вищої освіти у випадку, коли він виявляє знання музичного матеріалу обсягом до 50%; неповно розкриває зміст матеріалу, допускає грубі помилки у його тлумаченні; не володіє спеціальною термінологією; не може впоратися з практичним завданням; допускає грубі помилки у викладенні матеріалу; демонструє незадовільний рівень знань. Здобувач освіти вирішив менше, чим 60 % із запропонованого набору тестових завдань.	1	1 – 6

Модуль вважається складеним, якщо здобувач вищої освіти набрав *від 60 до 100 балів*.

Підсумковий бал

Сума балів, накопичених здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточних навчальних завдань (робіт) аудиторних заняттях та на підсумковому модульному контролі знань, свідчить про ступінь оволодіння ним програмою освітнього компоненту. Протягом вивчення модулю здобувачі вищої освіти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводиться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ECTS. Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння освітнього компоненту.

Сума балів	Шкала ECTS	Національна 5-тибальна шкала	Визначення
90-100	A	5	відмінно
82-89	B	4	дуже добре
74-81	C		добре
64-73	D	3	задовільно
60-63	E		достатньо
35-59	FX	2	незадовільно з можливістю повторного перескладання
0-34	F		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням

6. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

6.1 Зміст освітнього компоненту

МОДУЛЬ 1.

Змістовий модуль 1. Гармонізація мелодії головними тризвуками та їх оберненнями.

Мета. Ознайомити з принципами гармонізації мелодії головними тризвуками (тоніка, субдомінанта, домінанта). Сформувати навички використання тризвуків та їх обернень у практичній роботі. Показати функціональну роль головних тризвуків у гармонічному розвитку музики. Розвинути слухові навички розпізнавання гармонізації та її варіантів. Сприяти розвитку творчого мислення через складання власних гармонічних послідовностей.

Тема 1. Гармонія як важливий складовий елемент музичної мови. Основні типи фактури. Чотириголосний виклад тризвуку.

Гармонія як один з музично-виражальних формотворчих засобів, яє принцип зв'язку акордів. Зазначення терміну "гармонія". Виражальні можливості гармонії та її взаємозв'язок з іншими засобами музичної мови. Курс гармонії як навчальна дисципліна, її зміст та практичне значення. Мажоро-мінорна ладогармонічна система як основа навчального курсу гармонії. Головні акорди класичної гармонії (тризвук, септакорд, нонакорд), терцевий принцип їх будови. Неакордові звуки.

Фактура як форма викладення музичного матеріалу. Основні найпростіші типи фактур: монодична, поліфонічна, акордова, гомофонно-гармонічна. Чотириголосний виклад тризвуків: подвоєння, мелодичне положення, розташування.

Тема 2. Ладо-функційна система головних тризвуків. Поєднання головних тризвуків.

Три основні функції мажоро-мінорної ладогармонічної системи. Найвиразніше виявлення їх у головних тризвуках. Характеристика функцій. Загальна формула ладо-функціонального розвитку в музичному творі. Гармонічні звороти, їх різновиди. Поняття про голосоведення, його значення та особливості. Плавний рух як основа сполучення тризвуків. Кварто-квінтове та секундове співвідношення тризвуків. Два способи сполучення тризвуків: гармонічний та мелодичний.

Тема 3. Гармонізація мелодії головними тризвуками. Переміщення тризвуків.

Період як форма викладення відносно закінченої думки в класичній музиці, його будова. Цезура. Головні тризвуки та їх обернення як найбільш типові акорди класичної музики. Гармонізація мелодії як розкриття її гармонічної основи. Основні принципи гармонізації без зміни розташування.

Переміщення як важливий засіб підтримки мелодичного та ритмічного руху без зміни акордів. Особливості гармонізації мелодії з використанням переміщення тризвуків.

Тема 4. Гармонізація басу.

Головна мета гармонізації баса - створення логічної виразної мелодії. Вибір акордів, їх мелодичного положення та розташування. Застосування гармонічного та мелодичного поєднань, переміщення тризвуків. Правила побудови мелодії, створення різних її варіантів.

Тема 5. Стрибки терцієвих тонів у сопрано та тенорі.

Стрибок терцій у сопрано при гармонізації тризвуків кварто-квінтового співвідношення. Обов'язкова зміна розташування. Застосування стрибків терцієвих тонів у тенорі, особливості їх гармонізації. Використання стрибків для розширення засобів голосоведення.

Змістовний модуль 2. Період, каденція, обернення головних тризвуків.

Мета. Ознайомити з поняттям музичного періоду як структурної одиниці форми. Розкрити сутність каденції та її видів (автентична, плагальна, напівкаденція, перерваний зворот). Сформувати розуміння ролі каденцій у завершенні та членуванні музичної думки. Поглибити знання про обернення головних тризвуків та їх функціональне значення у гармонізації. Навчити аналізувати музичні приклади з точки зору періодичної будови та каденційних зворотів. Розвинути практичні навички гармонізації мелодії з використанням головних тризвуків та їх обернень. Сприяти розвитку слухових умінь розпізнавання каденцій та гармонічних функцій у музичних творах. Формувати творче мислення через складання власних мелодій і гармонічних послідовностей із застосуванням каденцій та обернень тризвуків.

Тема 6. Гармонічна будова періоду. Каденції. Кадансовий квартсекстакорд.

Гармонічна будова періоду. Поняття каденції. Види каденцій. Використання в них акордів - яскравих представників функціональних груп. Серединні та заключні каденції: автентичні, плагальні, повні, половинні автентичні, половинні плагальні. Досконалі та недосконалі каденції. Типове розміщення каденцій в періоді.

Кадансовий квартсекстакорд. Функційна особливість $K_{6/4}$, його роль у періоді. Побудова в чотириголосному викладі, подвоєння, розташування. Сполучення $K_{6/4}$ - D. Вживання кадансового квартсекстакорду після T, S. Переміщення. Метричні умови використання кадансового квартсекстакорду. D7 у заключній каденції. Складний каданс.

S - $K_{6/4}$ - D7 - T як основна стилістична ознака музики віденських класиків. Основні принципи визначення акордів та каденцій в музичних творах.

Тема 7. Секстакорди головних тризвуків.

Функційна характеристика секстакордів. Особливості подвоєння тонів, розташування. Гармонічний спосіб сполучення тризвуків із секстакордами та двох секстакордів кварто-квінтового співвідношення. Мелодичний спосіб сполучення тризвуків із секстакордами та двох секстакордів секундового співвідношення. Особливості гармонізації стрибків основних та квінтових тонів. Змішані стрибки. Роль секстакордів в активізації голосоведення та мелодизації басу.

Тема 8. Прохідні та допоміжні квартсекстакорди.

Квартсекстакорди, особливості їх побудови, подвоєння, розташування. Використання квартсекстакордів у ролі прохідних та допоміжних. Утворення їх на слабких долі. Найбільш поширені прохідні квартсекстакорди I та V ступеня. Застосування їх між тризвуком та секстакордом однієї функції: T - $D_{6/4}$ - T_6 ; S - $T_{6/4}$ - S_6 . Особливості гармонізації. Використання прохідних квартсекстакордів у середині побудови. Допоміжні квартсекстакорди I та IV ступеня. Застосування їх між двома тризвуками однієї функції: T - $S_{6/4}$ - T; D - $T_{6/4}$ — D.

Використання $T_{6/4}$, $D_{6/4}$ в середині побудови, $S_{6/4}$ - у додатковій каденції.

Тема 9. Домінантсептакорд та його обернення. Загальні відомості про доміантсептакорд з секстою та доміантовий нонакорд.

Септакорди як дисонуючі акордові структури. Функціональна характеристика D_7 . Специфіка його будови (неповний D_7). Підготовка D_7 у гармонічному русі: септіма прохідна, приготована. Сполучення D_7 з попередніми акордами. Розв'язання повного та неповного D_7 у тоніку. Використання D_7 переважно в заключних каденціях.

Обернення D_7 , їх використання в середині побудови. Сполучення обернень з попередніми акордами. Розв'язання їх в Т. Прохідний $D_{4/3}$. Переміщення D_7 з оберненнями. Стрибки при розв'язанні обернень D_7 .

Загальні відомості про D_7 з секстою, D_9 , їх використання при гармонізації мелодії. Визначення D_7 з оберненнями в музичних прикладах.

МОДУЛЬ 2.

Змістовий модуль 3. Повна ладо-функційна система.

Мета. Ознайомити з поняттям повної ладо-функційної системи як основи гармонічної організації музики. Розкрити функції всіх акордів у межах ладу (тоніка, субдомінанта, доміанта та їх похідні). Сформувати розуміння взаємозв'язку між головними та побічними функціями. Навчити аналізувати гармонічні послідовності з використанням повної ладо-функційної системи. Показати практичне значення системи для створення гармонічної цілісності та виразності музичного твору. Розвинути слухові навички розпізнавання функцій акордів у різних музичних прикладах. Сприяти розвитку творчого мислення через складання власних гармонічних схем із використанням повної ладо-функційної системи.

Тема 10. Повна ладо-функційна система тризвуків. Побічні тризвуки. Тризвук та сектакорд II ступеня. Тризвук VI ступеня.

Терцієвий ряд головних та побічних тризвуків, його формування на основі спільних звуків. Утворення трьох функційних груп. Характеристика функцій, характер їх взаємодії. Логіка гармонічного руху в середині функційних груп. Вживання побічних тризвуків у західно-європейській класичній музиці. Велике поширення їх в українській, російській та музиці післякласичного періоду.

Тризвук II ступеня в мажорі, сполучення його з Т, S, T_6 , D тощо, використання. Сектакорд II ступеня в мажорі та мінорі. Особливі подвоєння. Норми голосоведення при сполученні з $K_{6/4}$, D, D_7 із оберненнями. Мелодичне сполучення II_6 із Т, T_6 .

Тризвук VI ступеня, його функційна особливість. Подвоєння в залежності від застосування. Найбільш поширені гармонічні звороти: Т - VI - Т; Т - VI - S - II; VI - II. Норми голосоведення.

Тема 11. Тризвук III ступеня. Гармонізація фрігійського тетракорду.

Функційна особливість тризвуку III ступеня. Використання його в мажорі та натуральному мінорі. Найбільш поширені гармонічні звороти: Т - III - Т; VI - III; III - S. Загальні відомості про сектакорди III та VII ступенів. Гармонізація

простих народних наспівів.

Фрігійські звороти у натуральному мінорі.

Гармонізація верхнього висхідного та нисхідного тетраходів у мелодії з використанням гармонічних зворотів: T - S - VII₆ - T; T - III - S - D; T - T₇ - S - D; VI - III - S - D. Норми голосоведення.

Низхідний тетраход у басу, його гармонізація з використанням таких гармонічних послідовностей: T - T₂ - S₆ - D; T - VII - S₆ - D.

Тема 12. Септакорд II ступеня та його обернення.

Функційна характеристика II₇ та його обернень. Специфіка побудови. Приготування їх на основі загальних формул тонікою та будь-яким акордом субдомінантової групи. Розв'язання II₇ та його обернень у T та D. Використання в процесі розвитку музичного матеріалу зворотів з розв'язанням II₇ із оберненнями у D₇ із оберненнями. Використання II_{6/5}, II_{4/3} (іноді II₇) в каденціях, розв'язання їх у K_{6/4}.

Прохідний зворот II_{6/5} - T_{6/4} - II_{4/3}, допоміжний II₂.

Особливий вид плагального кадансу в українській музиці: II_{6/5} - T. Визначення II₇ та його обернень у музичних прикладах.

Тема 13. Септакорд VII ступеня та його обернення.

Два різновиди ввідного септакорду. Функційна характеристика. Специфіка побудови. Місце VII₇ та його обернень у періоді. Приготування їх акордами T, S, D функцій, особливості сполучення. Розв'язання VII₇ та його обернень у T. Внутрішньофункційне розв'язання VII₇ та його обернень. Прохідний зворот VII₂ - D - VII_{4/3}; VII_{6/5} - S_{6/4} - VII₇.

Драматургічна роль VII₇ та його обернень у музиці класичної епохи. Визначення VII₇ та його обернень у музичних творах.

Змістовий модуль 4. Вихід за межі діатоніки: альтерація, відхилення, модуляція.

Мета. Ознайомити з поняттям виходу за межі діатоніки як розширення гармонічних можливостей. Розкрити сутність альтерації та її роль у створенні напруги й виразності. Пояснити поняття відхилення як тимчасового зміщення тональності та його функції. Ознайомити з явищем модуляції як переходу в іншу тональність, її видами та практичним значенням. Сформулювати навички аналізу музичних прикладів із використанням альтерації, відхилень і модуляцій. Розвинути слухові уміння розпізнавання цих явищ у музичних творах. Сприяти розвитку творчого мислення через складання власних гармонічних послідовностей із застосуванням альтерації, відхилень і модуляцій.

Тема 14. Подвійна домінанта.

Загальні відомості про альтерацію акордів у ладі. Функційна характеристика акордів подвійної домінанти, їх види. Характерна ознака акордів DD - підвищення IV ступеня ладу. Приготування DD акордами тонічної та субдомінантової груп. Сполучення DD із K_{6/4}, D, D₇. Використання DD в каденціях та середині побудови.

Особливості визначення акордів DD в музичних творах.

Тема 15. Альтерація акордів домінантової групи.

Підвищення і пониження II ступеню в мажорі, що дає D, D7, D9 з підвищеною і пониженою квінтою, VII і VII7 з підвищеною і пониженою терцією. Альтеровані акорди VII7 і D9 в натуральному і гармонічному мажорному ладах. Виразове значення альтерованих акордів домінантової групи зі збільшеною секстою. Готування альтерованих акордів домінантової групи діатонічною D, II5/3, II7, DD. Розв'язання альтерованих звуків в акордах домінантової групи за тяжінням.

Пониження II ступеню в мінорі, що дає D, D7, D9 з пониженою квінтою, VII і VII7 з пониженою терцією.

Тема 16. Альтерація акордів субдомінантової групи.

Хроматична зміна II ступеню гама — важлива складова альтерації акордів субдомінантової групи: підвищення та пониження в мажорі, пониження в мінорі.

Неаполітанський секстакорд — найбільш розповсюджений акорд групи альтерованої субдомінанти. Використовується в мінорі і гармонічному мажорі, подвоєння терції. Приготування акордами тоніки та субдомінанти, розв'язання в кадансовий квартсекстакорд чи домінанту. Тризвук та септакорд II пониженого ступеня.

Тема 17. Загальні відомості про відхилення та модуляцію.

Відхилення, модуляція, співставлення. Тональності I ступеню спорідненості. Відхилення як короткочасний перехід до нової тональності. Застосування відхилень у середині побудови, відсутність кадансового закріплення. Здійснення відхилень завдяки введенню побічних D. Особливості голосоведення у відхиленні.

Модуляція як перехід з однієї тональності в іншу з подальшим закріпленням. Процес модулювання: показ первинної тональності та підхід до спільного акорду, введення модулюючого акорду, кадансове закріплення нової тональності. Модуляція та відхилення як засоби розвитку музичної форми.

Тема 18. Деякі особливості гармонії в музиці XVII-XX століть.

Індивідуалізація музичних стилів та манери письма композиторів XIX століття. Характерне явище - поява "іменних" гармоній ("Шубертовська" VI; "шопенівський" D7, "тристанів акорд", "рахманіновська гармонія" тощо). Роль септакордів I, III, IV, VI ступенів.

Загальна тенденція на поступове розхитування мажоро-мінорної системи. Загострення гармонічних тяжінь, гармонічної напруги, через хроматизацію гармонії, альтерацію нестійких акордів. Зближення завдяки альтерації звучання акордів різних функцій, різних ступенів, різних тональностей.

XX століття як епоха нової поліфоно-гармонічної форми багатоголосся. Монодійно-гармонічна ладова система в сучасній музиці. Особливості структури акордів. Поліфункційність. Полігармонія. Нарощування акордової вертикалі - характерна риса сучасної акордики.

6.2 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин: 120											
	Форма навчання: денна					Форма навчання: заочна						
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі					
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота		самостійна робота	лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Гармонізація мелодії та басу головними тризвуками												
Тема 1. Гармонія як важливий складовий елемент музичної мови. Основні типи фактури. Чотириголосний виклад тризвуку	6	2	2			2	6	1				5
Тема 2. Ладо-функційна система головних тризвуків. Сполучення головних тризвуків.	6	2	2			2	6		1			5
Тема 3. Гармонізація мелодії тризвуками головних ступенів. Переміщення тризвуків.	6	2	2			2	6	1				5
Тема 4. Гармонізація басу.	6	1	1			4	6	1				5
Тема 5. Стрибки терцієвих тонів у сопрано та тенорі.	6	1	1			4	6		1			5
Разом за змістовий модуль 1	30	8	8			14	30	3	2			25
Змістовий модуль 2. Період, каденція. Обернення головних тризвуків												
Тема 6. Гармонічна будова періоду. Каденції. Кадансовий квартсекстакорд.	7	2	2			3	7	1				6
Тема 7. Секстакорди головних тризвуків.	8	2	2			4	8		1			7
Тема 8. Прохідні та допоміжні квартсекстакорди.	7	2	2			3	7	1				6
Тема 9. Домінантсептакорд та його обернення. Загальні відомості про D ⁶ , D ⁹ .	8	2	2			4	8	1	1			6

Разом за змістовий модуль 2	30	8	8			14	30	3	2			25
Разом за Модуль 1	60	16	16			28	60	6	4			50
МОДУЛЬ 2												
Змістовий модуль 3. Повна ладо-функційна система												
Тема 10. Повна ладо-функційна система тризвуків. Побічні тризвуки. Тризвук та сектакорд II ступеня. Тризвук VI ступеня.	7	2	2			3	7	1				6
Тема 11. Тризвук III ступеня. Гармонізація фрігійського тетраорду.	7	2	2			3	7		1			6
Тема 12. Септакорд II ступеня та його обернення.	7	2	2			3	7		1			6
Тема 13. Септакорд VII ступеня та його обернення.	7	2	2			3	7	1				6
Разом за змістовий модуль 3	28	8	8			12	28	2	2			24
Змістовий модуль 4. Вихід за межі діатоніки: альтерація, відхилення, модуляція												
Тема 14. Подвійна домінанта.	7	2	2			3	7					7
Тема 15. Альтерація акордів домінантової групи	6	1	1			4	6	1				5
Тема 16. Альтерація акордів субдомінантової групи.	6	1	1			4	6		1			5
Тема 17. Загальні відомості про відхилення та модуляцію.	6	2	2			2	6	1				5
Тема 18. Деякі особливості гармонії в музиці XVII-XX століть.	7	2	2			3	7		1			6
Разом за змістовий модуль 4	32	8	8			16	32	2	2			28
Разом за Модуль 2	60	16	16			28	60	4	4			52
Усього:	120	32	32			56	120	10	8			102

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

Теми	денна форма	заочна форма
Тема 1. Гармонія як важливий складовий елемент музичної мови. Основні типи фактури. Чотириголосний виклад тризвуку	2	5
Тема 2. Ладо-функційна система головних тризвуків. Сполучення	2	5

головних тризвуків.		
Тема 3. Гармонізація мелодії тризвуками головних ступенів. Переміщення тризвуків.	2	5
Тема 4. Гармонізація басу.	4	5
Тема 5. Стрибки терцієвих тонів у сопрано та тенорі.	4	5
Тема 6. Гармонічна будова періоду. Каденції. Кадансовий квартсекстакорд.	3	6
Тема 7. Секстакорди головних тризвуків.	4	7
Тема 8. Прохідні та допоміжні квартсекстакорди.	3	6
Тема 9. Домінантсептакорд та його обернення. Загальні відомості про D ₇ ⁶ , D ₉ .	4	6
Тема 10. Повна ладо-функційна система тризвуків. Побічні тризвуки. Тризвук та секстакорд II ступеня. Тризвук VI ступеня.	3	6
Тема 11. Тризвук III ступеня. Гармонізація фрігійського тетракорду.	3	6
Тема 12. Септакорд II ступеня та його обернення.	3	6
Тема 13. Септакорд VII ступеня та його обернення.	3	6
Тема 14. Подвійна домінанта.	3	7
Тема 15. Альтерація акордів домінантової групи	4	5
Тема 16. Альтерація акордів субдомінантової групи.	4	5
Тема 17. Загальні відомості про відхилення та модуляцію.	2	5
Тема 18. Деякі особливості гармонії в музиці XVII-XX століть.	3	6
ВСЬОГО:	56	102

8. Методичні рекомендації до самостійної роботи

Самостійна робота є важливим елементом системи підготовки у вищому навчальному закладі будь-якої форми навчання і сприяє кращому засвоєнню та ефективному опануванню навчального матеріалу. Проводиться з метою закріплення, розширення та поглиблення нових знань. Викладач допомагає відпрацювати теоретичний та практичний матеріал, дає конкретні вказівки щодо обсягів, напрямів самостійної роботи.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти з дисципліни «Гармонія» включає:

- Опанування теоретичного матеріалу, опрацювання літературних джерел;
- Розбір гармонічного плану музичного твору чи його фрагменту;
- Виконання письмових робіт з гармонізації мелодії чи баса;
- Підготовку та гру на інструменті заданих акордових послідовностей - цифровок.

Самостійна робота носить систематичний характер є обов'язковою. Формування та розвиток навичок самостійної діяльності здобувача вищої освіти передбачає:

- Самоконтроль та самооцінка
- Активність
- Творчий підхід

Зміст самостійної роботи студентів з дисципліни «Гармонія» визначається її робочою програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Самостійна робота здобувача вищої освіти проявляється в опрацюванні спеціальної літератури, в умінні вільно орієнтуватися у стилях, жанрах, проводити самоаналіз власної практичної роботи.

Питання до іспиту:

1. Функціональна система головних тризвуків.
2. Мелодичне з'єднання тризвуків.
3. Переміщення акордів.
4. Каденції. Період. Речення.
5. Кадансовий квартсекстакорд.
6. Стрибки терцієвих тонів.
7. Секстакорди головних ступенів ладу.
8. З'єднання секстакорду з тризвуком кварто-квінтового та секундового співвідношення.
9. Стрибки під час з'єднання тризвука з секстакордом. З'єднання двох секстакордів.
10. Прохідні та допоміжні квартсекстакорди.
11. Домінантсептакорд повний та неповний. Підготовка та розв'язання.
12. Обернення домінантсептакорду. Прохідний D3- акорд.
13. Стрибки під час розв'язання домінантсептакорду та його обернень.
14. Повна функційна система мажору та гармонічного мінору.
15. Секстакорд та тризвук II ступеня.
16. Гармонічний мажор. Тризвук VI ступеня.
17. Септакорд II ступеня та його обернення.
18. Ввідні септакорди та їх обернення.
19. Домінантнонакорд. Менш вживані акорди домінантової групи.
20. Ввідний секстакорд.
21. Тризвук III ступеня в мажорі. Домінанта з секстою.
22. Натуральний мінору у фрігійських зворотах.
23. Фрігійський тетракорд в мелодії та в басу.
24. Діатонічні секвенції.
25. Акорди подвійної домінанти. Приготування, розв'язання.

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

СЛОВЕСНІ:

- пояснення — в розкритті сутності правил та закономірностей, вироблених музичною практикою та узагальнених навчальною дисципліною “Гармонія”;
- бесіда — в усвідомленні студентами на основі їх попереднього досвіду та за допомогою використання форми діалогу сутності невідомих їм явищ з курсу “Гармонія” або відтворенні вже відомих;
- робота з книгою — в пошуку студентами необхідної інформації щодо

відомих та нових явищ з курсу “Гармонія”, у формуванні конспектів з курсу.

НАОЧНІ:

- ілюстрація — у використанні нотних, фортепіанних та аудіо-прикладів, рисунків на дошці.

ПРАКТИЧНІ:

- практична робота — у використанні студентами набутих знань при розв’язанні гармонічних задач, побудові та грі гармонічних послідовностей, гармонічному аналізі.

10. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Технічні засоби: аудіо-система для відтворення музичних записів.

Обладнання: фортепіано, парти, стільці, шафа для навчальних матеріалів, крейда, губка.

Вивчення навчальної дисциплін передбачає використання LMS Moodle та Google Classroom - інтегрованих комп’ютерних систем закладу вищої освіти

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Актуальні питання викладання музично-теоретичних та музично-історичних дисциплін : матеріали VI Міжнародної науково-методичної конференції, кафедра теорії музики, кафедра історії музики, 20 лютого 2021 року. Ред.-упор. Оксана Письменна. Львів : ЛНМА імені М. В. Лисенка, 2021. 188 с.
2. Бондаренко Т.О., Котляревський І.А., Пясковський І.Б., Самохвалов В.Я., Чижик І.О. Лекції з теорії гармонії. Навчальний посібник для вищих мистецьких навчальних закладів. НМАУ ім. П.І. Чайковського – Житомир, 2018. 352 с.
3. Бондаренко Т., Котляревський І., Пясковський І., Самохвалов В., Чижик І. Лекції з гармонії. Житомир: Вид. О. О. Євенок, 2018. 356 с.
4. Вознюк. П. Т., Поляковська С. П. Гармонія: Навчально-методичний посібник. К.: Музична Україна, 2018. – 144 с
5. Гармонія та поліфонія. Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи для бакалаврів спеціальності 025 Музичне мистецтво / Укл. : Грицун Ю. М. Чернігів : НУЧК імені Т.Г. Шевченка, 2023. 52 с
6. Грицун Ю. Гармонія та поліфонія. Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи для бакалаврів спеціальності 025 Музичне мистецтво / Укл. : Грицун Ю. М. Чернігів : НУЧК імені Т.Г.

- Шевченка, 2023. 52 с.
7. Змістовий складник формальної професійної освіти вчителів музичного мистецтва (I освітній рівень) : монографія / ПНПУ імені В. Г. Короленка ; Н. В. Сулаєва, Г. С. Левченко, О. О. Лобач та ін. – К. : Талком, 2020. – 294 с
  8. Кравцов, Т., Турнеєв, С. (2020). Збірник музичних диктантів та мелодій для гармонізації. Навчально-методичний посібник / ред.- упоряд. М. Ю. Борисенко. Харків: Естет Прінт.
  9. Кузьмук О. В. Взаємодія поліфонічного та гармонічного принципів музичної організації у творах композиторів першої половини ХХ століття: специфіка оновлення, методи аналізу : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03. — Київ, 2020.
  10. Лемішко М. М. Гармонія. Частина I. Діатоніка. Вінниця: Нова книга, 2007. 164 с.
  11. Лемішко М. М. Гармонія. Частина II. Хроматика. Вінниця: Нова книга, 2016. 216 с
  12. Пришляк Н.І. Хрестоматія з гармонічного аналізу (на матеріалі української музики) / Н.І. Пришляк. – Ужгород, 2013. – 84 с.
  13. Скуратовський В. Задачі з гармонії. Частина I. Дніпропетровськ: ЮрійСердюк, 2010, 170 с.
  14. Скуратовський Володимир. Задачі з гармонії. Частина II. Дніпропетровськ: Юрій Сердюк, 2017. 146 с.
  15. Тилик І. В. Т 406 Гармонія : муз. теорет. практикум для студентів ф-ту муз. мистецтва спеціалізації хор. диригування / Ігор Володимирович Тилик. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. – 68 с.
  16. Чехуніна, А. О. "Специфіка формування художнього мислення здобувачів музичної освіти." Інноваційна педагогіка. 2021. Вип. 36. С.89-93. (2021).URL: <http://innovpedagogy.od.ua/archives/2021/36/20.pdf>

Допоміжна література

1. Барська З. Гармонічне сольфеджіо на основі української музики. Частина 1. Київ: Видавництво «Богдан». 2017. 80 с.
2. Дубінін І. Гармонія : [навч. посібник для педагогічних інститутів] / [Вид. 2-е, випр. і доп.]. – Ч. I. – К. : Музична Україна, 1981. – 136 с.
3. Дубінін І. Гармонія : [навч. посібник для педагогічних інститутів] / [Вид. 2-е, випр. і доп.]. – Ч. II. – К. : Музична Україна, 1982. – 176 с.
4. Завісько Н. З., Лемішко М. М. Гармонія. Ч. 2. Хроматика. Навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2016. – 216 с.
5. Козаренко О. Феномен української національної музичної мови. – Львів, 2000.

6. Лемішко М.М. Гармонія. Частина І. (Видання 2-ге, доповнене): навчальний посібник для ВНЗ культури і мистецтв III-IV рівнів акредитації - Вінниця: НОВА КНИГА, 2010. - 224 с.
7. Скорик М. Структурна і виражальна природа акордики в музиці ХХ століття. – К., 1983.
8. Сисак Л. М. Практичні поради з вивчення гармонії.: Методичні рекомендації. Вінниця: Нова книга, 2012. – 88 с.
9. Степурко, В. І. Основи музичної композиції. Київ : НАКККіМ, 2011. 152 с.
10. Юцевич Ю. Музыка. Словник – довідник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. – 352 с.
11. Alex Ulanowsky. Harmony 4. Berklee college of music, 1988.
12. Barrie Nettles., Harmony 1, 2, 3. Berklee college of music, 1987.
13. Damschroder David. Thinking about harmony. Historical Perspectives on Analysis. Cambridge: Cambridge University Press, 2008. 331 p.
15. Felts Randy. Reharmonization Techniques. Berklee Press, 2002. 189 p. (Berklee Methods).
16. Kostka Stefan, Payne Dorothy, Almén Byron. Tonal Harmony. 8th Edition. McGraw-Hill Education, 2017. 704 p.

Інформаційні джерела в мережі інтернет

1. www.musicfancy.net/
2. <https://muzabetka.com.ua/>
3. <http://arts-library.com.ua/>
4. www.nbu.gov.ua
5. <http://www.7not.ua/>

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

1. Робоча програма перезатверджена на 20 22/ 20 23 н. р. **зі змінами.**

В результаті перегляду на засіданні кафедри «Мистецтво співу» робочої програми з дисципліни «Гармонія» було переглянуто і складено список джерел інформації з опорою на україномовні та вітчизняні посібники, підручники і науково-методичні праці. Переглянуто список компетентностей і програмних результатів навчання, відповідно до «Освітньо-професійної програми «Спів» 2022 року.

Протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри А. І. Кочерга
(підпис)

2. Робоча програма перезатверджена на 20 23/ 20 24 н. р. **зі змінами.**

В результаті перегляду на засіданні кафедри «Мистецтво співу» робочої програми з дисципліни «Гармонія», було відредаговано та перезатверджено робочу програму.

Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри А. І. Кочерга
(підпис)

3. Робоча програма перезатверджена на 20 24/ 20 25 н. р. **зі змінами.**

В результаті перегляду на засіданні кафедри «Мистецтво співу» робочої програми з дисципліни «Гармонія», в програму було внесено зміни, відповідно до ОПП «Спів» 2024 року та оновленого «Положення про робочу програму» 2024 року (розділи 2; 4; 6).

Протокол № 1 від 27 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри А. І. Кочерга
(підпис)

4. Робоча програма перезатверджена на 2025- 2026 н. р. **зі змінами.**

У результаті перегляду на засіданні кафедри «Мистецтво співу» робочої програми з дисципліни «Гармонія», було внесено зміни, відповідно до Навчального плану 2025 року, змінно шифр спеціальності на титульному аркуші, до Розділу 10 додано Google Classroom.

Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри А. І. Кочерга
(підпис)